

การจัดบริการสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคั่วในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ปรียา รอดเขียว

002853

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาพหุศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

11652818๗

THE PROVISION OF WELFARE SERVICE IN BEVERAGE INDUSTRY
IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Preeya Rodkiew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Commerce

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

วิชาชีววิทยานิพนธ์ การจัดการบริการสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่มในเขต
กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาว ปรีญา รอดเขียว

แผนกวิชา พานิชยศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ พร อุดมพงษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมฐ์ บุณยานาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นันทาทวีวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พร อุดมพงษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพสิน บ่องใส)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมพิไล คุณาพันธุ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดบริการสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคั้ม

ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต

นางสาวปรีญา รอดเขียว

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์พร อุดมพงษ์

แผนกวิชา

พาณิชยศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๒๑

บทคัดย่อ

การจัดบริการสวัสดิการ เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารงานบุคคล การจัดบริการสวัสดิการ เป็นประโยชน์แก่ลูกจ้างในฐานะผู้รับ และเป็นประโยชน์แก่นายจ้างในฐานะที่เป็นมูลเหตุประการหนึ่งที่จูงใจให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้การจัดบริการสวัสดิการยังเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในการแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความแรงงาน วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดบริการสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคั้มในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงการจัดสวัสดิการให้ลูกจ้างทั้งในกิจการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตลอดจนศึกษาถึงความต้องการสวัสดิการ และความคิดเห็นของลูกจ้างที่มีต่อสวัสดิการที่ได้รับ ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคั้ม ตลอดจนหน่วยงานอื่น และผู้ที่สนใจจะศึกษาคนคว้าต่อไป ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า

สวัสดิการที่จัดให้ลูกจ้างในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคั้มขนาดใหญ่มีมากกว่าสวัสดิการขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้แก่ลูกจ้างเป็นอันมาก ซึ่งได้แก่การให้กู้ยืมเงิน การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลแก่ลูกจ้างและครอบครัว เงินบำเหน็จ เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ โบนัส เงินสะสม อาหาร เครื่องแบบ การส่งเสริมกีฬา เป็นต้น ส่วนในกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก สวัสดิการที่จัดให้ลูกจ้างมีนอกเหนือไปจากสวัสดิการขั้นต่ำไม่มากนัก ได้แก่ อาหาร ที่พัก เงินรางวัลพิเศษ และเครื่องแบบ .

ความต้องการสวัสดิการในลำดับต้น ๆ ของลูกจ้างส่วนใหญ่จะเป็นความต้องการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกจ้าง ได้แก่ รถบริการรับ-ส่ง ที่พัก อาหาร การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล การให้กู้ยืมเงิน ส่วนความต้องการในลำดับรอง ๆ ลงไป ได้แก่ บำเหน็จ เงินสะสม รัานค่าสหกรณ์ เงินรางวัลพิเศษ ฯลฯ เป็นต้น

ในกิจการขนาดใหญ่ นายจ้างสามารถจัดสวัสดิการในหลายประเภทได้ตรงกับความต้องการของลูกจ้าง แต่ก็มีสวัสดิการบางประเภทที่ลูกจ้างมีความต้องการมาก แต่นายจ้างก็ยังไม่ได้จัดตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ได้ ซึ่งได้แก่ การจัดรถบริการรับ-ส่ง การจัดที่พัก และการจัดเก็บเงินสะสม ส่วนในกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็ก ความต้องการสวัสดิการส่วนใหญ่ของลูกจ้างยังมิได้รับการตอบสนองจากนายจ้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอ ซากำลังคน และอื่น ๆ

ลูกจ้างในกิจการขนาดใหญ่มีความต้องการให้นายจ้างปรับปรุงและจัดสวัสดิการเพิ่มเติมในเรื่องรถรับ-ส่ง ที่พักอาศัย การเพิ่มวงเงินกู้ยืมให้สูงขึ้น การจัดสถานที่พักผ่อนให้ในเวลาพัก ช่วยเหลือการรักษาพยาบาลให้เต็มตามจำนวน เพิ่มเงินค่าครองชีพ ฯลฯ ส่วนในกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต้องการให้นายจ้างปรับปรุงในเรื่องที่พักซึ่งไม่ควรให้แออัดจนเกินไป การจัดอาหาร และกับข้าวควรให้เพียงพอและสะอาด ให้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ให้เงินรางวัลพิเศษทุกปี และควรจัดให้มีเวลาพักผ่อนเพิ่มขึ้น ฯลฯ เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title . The Provision of Welfare Service in Beverage
Industry in Bangkok Metropolis
Name Miss Preeya Rodkiew
Thesis Advisor Mr. Porn Udompong
Department Commerce
Academic Year 1978

ABSTRACT

The Provision of Welfare benefits is a part of personnel management policy which is helpful both for employees and employers in that it is one type of the motivation for better efficiency in production. It also helps lessen social problems especially labour. This thesis studies welfare provision for employees in beverage firms of large, middle and small sizes in Bangkok Metropolis. It also examines the need for welfare and ideas of employees towards welfare benefits. The result from the study will be helpful for this industry and relevant agencies.

Welfare provided for employees in the large scale beverage firms is far greater than minimum requirement. It includes loan, medical compensation for workers and their family, bonus, education compensation fund for family, pension, cost of living allowance, meal, uniform, recreation, etc. In middle and small scale there is a little more than minimum requirement. The provision consists of food, residence, bonus and uniform.

Primary requirements of most workers concern with economic and every day living -- transportation, residence, meal, medical compensation and loan. Secondary requirements are pension, savings, cooperative shops, bonus, etc.

In large scale industry employers are able to provide almost all kinds of welfare according to the requirements of their employees. However, some requirements have not yet been complied with. They are: transportation, residence, and savings. In middle and small scale firms, employees' requirements are not fully met which may be due to lack of fund, manpower, etc.

Employees in large scale industry require their employers to improve the welfare provision in transportation, residence, larger loan fund, resort areas, full medical compensation, higher cost of living payment, etc. Employees in middle and small scale industry would like to live in a dormitory which is not over-crowded. Food should be sufficient and sanitary, etc.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
คำนำ	๑๑
บทที่ ๑ บทนำ	
ความสำคัญของเรื่อง	๑
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	๔
ขอบเขตของการศึกษา	๔
การเลือกผู้ตัวอย่าง	๖
มุกเหตุจูงใจให้ทำการศึกษา	๘
วิธีการศึกษา	๑๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๑
คำจำกัดความที่ใช้	๑๒
บทที่ ๒ แนวความคิดในการจัดสวัสดิการ โดยทั่วไป	
ความหมายของสวัสดิการ	๑๖
แนวความคิดในการจัดสวัสดิการ	๑๘
หลักในการจัดสวัสดิการ	๑๘
ประเภทของสวัสดิการ	๒๐
ประโยชน์และวัตถุประสงค์ในการจัดสวัสดิการ	๒๘
ความจำเป็นที่จะต้องมีสวัสดิการ	๓๐
สวัสดิการตามที่กฎหมายไทยกำหนด	๓๓
สวัสดิการพิเศษนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด	๓๘

บทที่ ๓ การจัดสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคมี

 ประเภทสวัสดิการในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคมี ๑๑

 การจัดสวัสดิการที่เกิดจากการยื่นข้อเรียกร้องของสหภาพแรงงาน . . . ๑๕

 ค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการ. ๘๓

บทที่ ๔ ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ และความคิดเห็นของพนักงาน
ลูกจ้างเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับ

 ลักษณะพื้นฐานของข้อมูล. ๑๑๐

 ความต้องการสวัสดิการของพนักงานลูกจ้าง. ๑๑๓

 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับ. ๑๑๘

บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษา ขอบวิจารณ์ และขอเสนอแนะ

 สรุปผลการศึกษา ๑๕๗

 ขอบวิจารณ์และขอเสนอแนะ. ๑๕๓

 บทส่งท้าย. ๑๕๘

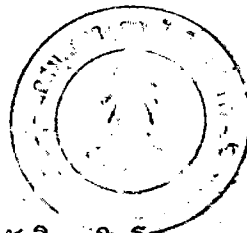
 บรรณานุกรม ๑๖๐

 ภาคผนวก ๑๖๓

 ประวัติผู้เขียน. ๑๘๓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

การที่ผู้เขียนเลือกศึกษาเรื่อง การจัดบริการสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิต เครื่องดื่มในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ เพื่อประกอบในการศึกษาปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางบุคลากร เนื่องจากขณะที่ดำรงตำแหน่งสารวัตรแรงงาน กองคุ้มครอง แรงงาน กรมแรงงาน นั้น ผู้เขียนได้มีโอกาสคลุกคลีกับนายจ้างและลูกจ้างของสถานประกอบการ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก และได้เห็นความแตกต่าง และเหมือนกันของการจัด สวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรแก่การศึกษา ค้นคว้า เพื่อเป็นแบบอย่างในการ จัดสวัสดิการให้แก่บรรดาผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ เป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนเป็นประโยชน์ ต่อ ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าด้านแรงงานต่อไป

การเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากอาจารย์ พร อุดมพงษ์ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ไพรัตน์ ผ่องใส คณะวิทยาศาสตร์และการบัญชี ได้ให้ความกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โดย สละ เวลาเพื่อให้ความคิดเห็นและ ชอแนะนําในการ เขียน ตลอดจนหนังสือที่จะศึกษาค้นคว้า

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนนับว่าเป็นผู้ที่โชคดีผู้หนึ่ง ที่ผู้บังคับบัญชากรมแรงงาน ได้ให้ความสนับสนุนในการอนุญาตให้ลาศึกษาได้ จนกระทั่งได้รับผลสำเร็จในที่สุด นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนยังได้รับความช่วยเหลือทั้งร่างกายและแรงใจจากเพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมรุ่นด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ถ้าวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จะมีส่วนดีประการใดก็ขออุทิศให้กับบิดามารดาผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดู ให้การศึกษามาโดยตลอด รวมทั้งครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

ปรียา รอดเขียว

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคัมในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงงาน	๖
๒	แสดงจำนวนสถานประกอบการตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้เขียน ได้ออกแบบสอบถาม โดยแบ่งตามขนาดของโรงงาน	๗
๓	แสดงอุตสาหกรรมเครื่องคัมในเขตกรุงเทพฯ ที่มียอดขายและกำไรสุทธิสูง และติดอันดับใน ๕๐๐ อันดับแรกของธุรกิจในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๐	๑๐
๔	แสดงประเภทสถานประกอบการตัวอย่างโดยจำแนกตามขนาด	๔๐
๕	ประเภทสวัสดิการที่จัดในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคัม	๖๐
๖	เปรียบเทียบการจัดสวัสดิการในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคัมขนาดใหญ่	๖๔
๗	การยื่นขอเรียกร้องของสหภาพแรงงานเรื่องสวัสดิการ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔	๗๖
๘	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวัสดิการในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคัมปี พ.ศ. ๒๕๒๐	๘๗
๙	ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวัสดิการในกิจการอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องคัม ปี พ.ศ. ๒๕๒๐	๘๘
๑๐	แสดงจำนวนแบบสอบถาม และจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๙
๑๑	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามเพศ	๙๑
๑๒	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามประเภทการจ้าง	๙๓
๑๓	แสดงสถานภาพการสมรสของพนักงานลูกจ้าง	๙๔
๑๔	แสดงจำนวนบุคคลในความอุปการะ	๙๖
๑๕	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามอาชีพเดิม	๙๘
๑๖	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามภูมิภาคเดิม	๑๐๐
๑๗	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามกลุ่มอายุ	๑๐๕
๑๘	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามระดับการศึกษา	๑๐๘
๑๙	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามระยะเวลาการทำงานใน สถานประกอบการ	๑๐๖

ตารางที่

หน้า

๒๐	แสดงที่อยู่อาศัยของพนักงานลูกจ้าง	๑๐๘
๒๑	แสดงการ เดินทางมาปฏิบัติงานประจำวันของพนักงานลูกจ้าง	๑๑๐
๒๒	แสดงการ รับประทานอาหารกลางวันในวันปฏิบัติงานของพนักงานลูกจ้าง	๑๑๒
๒๓	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามประเภทจ้างและ เงิน เดือน	๑๑๔
๒๔	แสดงจำนวนพนักงานลูกจ้างจำแนกตามกลุ่มอัตราค่าจ้าง เงิน เดือน	๑๑๖
๒๕	แสดงการ เก็บออมของพนักงานลูกจ้าง	๑๑๗
๒๖	แสดงความคิด เห็นในการทำงาน.	๑๑๘
๒๗	แสดง เหตุผลที่ไม่คิดลาออกจากงานที่ทำ	๑๒๐
๒๘	แสดง เหตุผลที่คิดจะ ลาออกของพนักงานลูกจ้าง.	๑๒๒
๒๙	แสดงนำหนักตามลำดับความสำคัญของ ความต้องการ ในประเภทสวัสดิการ	๑๒๔
๓๐	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และ ความจำเป็น ของพนักงานลูกจ้างในสถานประกอบการ การผลิต เครื่องดื่ม ในเขต กรุงเทพมหานคร	๑๒๖
๓๑	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และ ความจำเป็น ของพนักงานลูกจ้างในอุตสาหกรรม การผลิต เครื่องดื่ม ขนาดใหญ่	๑๓๐
๓๒	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และ ตามความ จำเป็นของลูกจ้างในอุตสาหกรรม การผลิต เครื่องดื่ม ขนาดกลาง	๑๓๒
๓๓	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และ ตามความ จำเป็นของลูกจ้างในอุตสาหกรรม การผลิต เครื่องดื่ม ขนาดเล็ก	๑๓๔
๓๔	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และตามความ จำเป็นของพนักงานชายในกิจการ อุตสาหกรรม การผลิต เครื่องดื่ม	๑๓๗
๓๕	แสดงการจัด เรียงลำดับประเภทสวัสดิการตามความ ต้องการ และตามความ จำเป็นของพนักงานหญิงในกิจการ อุตสาหกรรม การผลิต เครื่องดื่ม	๑๓๘

ตารางที่ ๑

หน้า

๓๖	แสดงความเห็นในการจัดสวัสดิการที่มีอยู่ในปัจจุบัน	๑๔๒
๓๗	แสดงความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง/เพิ่มสวัสดิการในกิจการขนาดใหญ่	๑๔๔
๓๘	แสดงความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง/เพิ่มสวัสดิการในกิจการขนาดกลาง	๑๔๕
๓๙	แสดงความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง/เพิ่มสวัสดิการในกิจการขนาดเล็ก	๑๔๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย